

Blå himmel i GH (Foto: H S Højvælde)

GEOGRAFISK HAVES VENNER

Nyhedsbrev nr. 3 – 2017

www.geografiskhavesvenner.dk

Septembers himmel er så blå

Af Trine Sofie Nielsen

Inden vi ved af det, er sommeren slut, de lange lyse og lune nætter får en ende, og efteråret indtræder. Det synes så sørgmodigt at tænke på. Just som sommeren var der, var den også væk igen. Og der er lang tid til næste år. Men selv om efteråret måske klinger af forfald, er der meget positivt i vente. Særligt når man færdes og glædes i have og natur. Efteråret bringer jo bekendt den klareste blå himmel, de mange smukke farver og høsten af årets vækster.

Kom glad – og tag familien med – i Geografisk Have søndag d. 3. september til årets Høstmarked.

Den grønvingede due

Lilian Ærenlund Larsen

En dag, jeg som frivillig havde vagt i caféen, blev jeg opfordret af en af gæsterne til at gå ned og se til den grønvingede due. Den lå med vingen slapt udstrakt, og gæsten mente, at vingen nok var brækket.

Jeg gik selvfølgelig ned og så på duen.

Jo, den så meget ynkelig ud, som den lå der i gruset i bagende sol. Derfor gik jeg tilbage til caféen for at finde dyrepasser Bennis telefonnummer. Jeg ringede til ham, men da han ikke svarede, ringede jeg til havens leder Lene Holm. Jeg synes jo, der måtte gøres

noget for den stakkels fugl.

For at kunne give hende en korrekt beskrivelse af duens tilstand gik jeg under samtalen igen ned til buret. Duen lå stadig med slap udstrakt vinge uden at røre sig.

Men så!

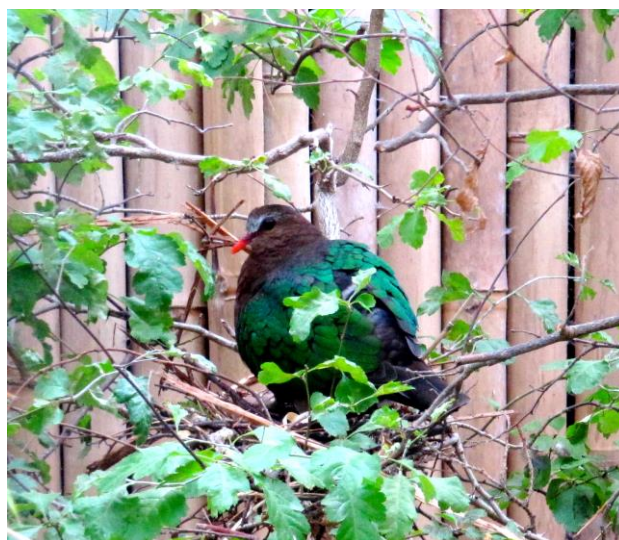

Foto: Lilian Ærenlund Larsen

Alt imens jeg står og beskriver situationen for Lene, begynder duen at bevæge sig - og vupti - den går rask og rørig hen til drikketruget og drikker vand. Efter endt drikkeri gjorde duen næsten nar ad mig. Den gik

nok så flot hen i gruset igen og lagde sig med udstrakt vinge i solen.

Da Lene havde fået beretning om denne sidste seance, fik vi os et godt grin.

Efterfølgende har jeg fortalt Benni historien. Han forklarede smilende, at den grønvingede due støv-bader.

Ja, sådan kan dyrene drive gæk med os, når vi ikke er klogere på deres verden.

Udflugt til Vestfyn og Vejleområdet

Af Kirsten Asmussen

Lørdag d. 24. juni var Geografisk Haves Venner på udflugt, og den samlede som andre år en hel busfuld glade mennesker.

Vi blev budt velkommen af foreningens formand, der mente, at det var et strålende vejr til en haveudflugt - sådan rigtigt havevejr - med lidt vind, nogle regnbyger og ikke for meget sol. Det med regnbygerne holdt stik, men da de fleste var udstyret med både regntøj og gummistøvler, blev det til en rigtig dejlig havetur.

Ananasgyvel (Marokko) Foto: Kirsten Asmussen

Vi blev ført til Asperupgård på Vestfyn, hvor vi så en spændende landbohave, som Bjarne Dinesen påbegyndte at anlægge i 1975. På de 2,3 ha jord havde han nok Danmarks største samling af magnolia træer, masser af eksotiske træer og buske, og en hel del vilde planter, som vi andre nok ville kalde ukrudt.

På Hindsgavl Slot blev vi vist rundt i den 1 ha store køkkenhave af én af de to fuldtidsbeskæftigede gartnere. Køkkenhaven forsyner hele det store konferencehotel på stedet med egne grøntsager og frugter.

I Slotsparken så vi de kæmpestore gamle og sjældne træer. Mange af dem var de samme som i Bjarne Dinesens have, men her bare 100 år ældre.

Tilbage i Jylland besøgte vi Børkop Mølle. Her var der ingen have, men til gengæld en fredet vandmølle, som kan dateres tilbage til 1546, og som har været i

ubrudt drift siden - nu drevet af frivillige i foreningen Børkop Mølles Venner. Desuden så vi også "Farbror Svens samling", som er en stor samling af gamle landbrugs- og husholdningsredskaber i den gamle svinestald.

Haven i Vinding (Foto: K Asmussen)

Her var der både plads til bigård, hønsegård, køkkenhave og blomsterhave, men også plads til masser af leg og hygge.

På Vejle Golfklubs Restaurant sluttede vi dagen af med den dejlige tradition: Lagkage og kaffe.

Dronningebusken er en kineser.

Af John Norrie

Dronningebusken kender de fleste af os, og mange har den i haven - ikke uden grund.

Dronningebusken har en helt overdådig blomstring af lange tragt- til klokkeformede lys rosa blomster med gult svælg, ca. 2 cm i diameter. Blomsterne skjuler ofte busken helt i et enormt betagende flor i hele juni måned. Det er ret længe for en busk at blomstre godt 4 uger.

Dronningebusk med overdådig blomstring (Foto John Norrie)

I Vinding ved Vejle viste havearkitekt Ellen L Jørgensen os rundt i sin egen meget smukke have. Den 1200m² store have var opdelt i flere haverum med små og store hække og æble-espalier som afgrænsninger.

Kolkwitzia amabilis er dronningebuskens botaniske navn. Planten er opkaldt efter den tyske professor R. Kolkwitz, og artsnavnet *amabilis* stammer fra latinske '*amare*', der betyder elske. Denne busk kan man vel kun elske - også selvom den efterhånden kan blive ret stor. Beskrivelserne siger kun 2 - 3 måske 4 meter høj og bred, men den bliver større, når blot den får tid. 5 - 6 meter har jeg ofte oplevet.

Kolkwitzia i Geografisk Have (Foto John Norrie)

Det bør ikke være noget problem for nogen haveejer. Man kan vælge: *Strategi 1*) at tugte planten ved at klippe gamle grene bort, svarende til 20 - 30% hvert år. Så bliver den ikke så stor.

Strategi 2) er at lade planten gro det bedste, den kan - og så stamme den op ved at udvælge de kraftigste oprette grene og klippe det øvrige bort ved roden. Derved får busken en paraplyform med plads til havestolen nedenunder kronen, eller man kan indplante en masse gode, bunddækkende stauder, eller hvad fantasien ellers finder på. Den sidste strategi hælder jeg mest til.

Populær er arten, da den er fordringsløs og kan gro over hele landet, blot ikke på våde til fugtige arealer. Den klarer sig også fint i det sydlige Sverige helt op til zone 5, svarende til Mora ved Siljansøen, og videre op langs med den svenske kyst næsten helt op til Luleå. Den er hårdfør og blomstrer flittigst, når den vokser i fuld sol.

Kolkwitzia amabilis er den eneste art i slægten. Den nærmeste slægtning er *Weigela* – klokkebusk, og begge er en del af gedebladfamilien *Caprifoliaceae*. Den stammer fra Midt- til Vestkina og blev introduceret til Europa af Ernest Wilson i 1901. Aksel Olsen introducerede arten i Danmark i 1928, og man kan finde den i Geografisk Haves Kinaafdeling. Der er af Statens Planteavlsvforsøg udvalgt en klon, der har fået tilnavnet 'Syvdal'. Sorten er udvalgt for sin

store blomsterrigdom af mere rosarøde blomster end arten, og den skulle blive knap så stor.

Af andre sorter kan man møde 'Kellokas' og 'Pink Cloud' - begge med mere rosarøde blomster end arten. Også disse skulle blive lavere end arten.

Efter blomstringen er busken meget neutral i haven. Høstfarverne er ligeledes begrænsede fra slut oktober til ind i november. Enkelte år kan man opleve mere eller mindre røde høstfarver.

Vintertilstanden synes jeg er fin, da busken lyser op med sin lyse gråbrune bark i en mørk og grå årstid. På ældre grene er barken afskallende, hvilket giver et ekstra spil. Bl.a. derfor synes jeg, det er fint at stamme busken op.

Sygdomme plager heldigvis ikke denne planteart.

Hvorfor *Kolkwitzia amabilis* blev opkaldt efter den tyske botaniker Richard Kolkwitz ved jeg ikke. Kolkwitz har ellers mest gjort sig bemærket ved at være leder af institut for vand, jord og lufthygiejne ved Berlins Universitet. Det meste af hans forskning har været omkring sporeplanter, fx alger, bregner, dinoflagellater m.m., hvor han har ydet en uvurderlig indsats.

For os 'dødelige' huskes Richard Kolkwitz dog mest for at lægge navn til dronningebusken.

Motiv fra Geografisk Have (Foto: H S Højvælde)

Gode år i GHVs bestyrelse

Af Henning Steen Højvælde

Nogle vil sikkert tænke, at en æra er slut.

Jeg vil dog beskedent nøjes med at skrive, at min indsats i bestyrelsen gennem 23 år nu er slut efter eget valg.

Lad mig føre læserne tilbage til generalforsamlingen i 1995, hvor foreningen stod i et behov for at forny, som den tids vedtægter anførte, repræsentationen fra Haveselskabet (læs: Jysk Haveselskab).

Jeg blev på opfordring fra den daværende bestyrelse indvalgt.

Vedtægterne blev senere revideret, således er Haveselskabet ikke længere repræsenteret i bestyrelsen.

Jeg fandt dog arbejdet i bestyrelsen interessant i den betragtning, at jeg fra mit allerførste kendskab til Geografisk Have har set denne som et absolut positivt og unikt sted at opholde sig, når interessen gælder Havens vækster indplantet efter dennes helt specielle principper.

Et righoldigt område stilles her til rådighed for enhver borger, barn som voksen, lokal som global.

Motiv fra Plantemarked (Foto H S Højvælde)

En post som næstformand gennem flere år har i en enkelt periode givet mulighed for avancement til formand for bestyrelsen. Hertil må jeg tilføje, at den største indsats for mig har været et meget inspirerende arbejde med salg af studepladser ved foreningens plantemarkeder, der i årenes løb voksede sig fra beskedne kår til "Danmarks smukkeste" og største af sin art.

Motiv fra Geografisk Have (Foto H S Højvælde)

Et stort kendskab til plantehandlere, inden- som udenlandske, der hvert år ser frem til at deltage i plantemarkederne, har givet gode relationer og sågar ført til besøg bl.a. i Holland.

Foreningens medlemsblad, Nyhedsbrevet, har ligeledes været en af mine kæpheste, og med entusiasme har det været værdifuldt for mig, at medlemmerne modtager et nyhedsbrev med informativt indhold gældende såvel foreningens arrangementer som viden om Havens plantemangfoldighed.

Jeg ser Geografisk Haves grundlægger Aksel Olsens livsværk af unik international værdi og finder stadig stor glæde og interesse i at opholde mig i Geografisk Have som gæst, men ikke mindst som deltager i foreningens Frivilligruppe, hvor jeg kan støtte op om at bevare Havens værdier.

Tak for godt samarbejde til GHVs medlemmer, bestyrelse og Havens ansatte.

Geografisk Have i høstfarver (Foto H S Højvælde)

VI SES TIL

HØSTMARKEDET

d. 3.9.2017 fra kl. 10-16

i Geografisk Have

H U S K !

Som noget nyt i år er der
Mesterskab i Blomsterkunst
i Væksthuset